

ОХРИДСКИ ПРОЛОГ, СВЕТОГ ВЛАДИКЕ НИКОЛАЈА ВЕЛИМИРОВИЋА, ЗА

26. јули по јулијанском календару

1. **Свешт. муч. Ермолај.** Свештеник Никомидијски. У време цара Максимијана и он беше са оних 2000 мученика које осуди цар да се у цркви и заједно са црквом сажежу (в. 28. децембар). Ермолај некако избеже смрт том приликом, заједно са друга два свештеника, Ермипом и Ермократом. Ермолај крсти св. Пантелејмона, с ким заједно би изведен пред суд, мучен, и најзад мачем посечен. С њим пострадаше и Ермип и Ермократ, и сви бише увенчани венцем победе и славе у царству Христовом. Чесно пострадаше около 304. године.

2. **Преп. муч. Параскева.** Рођена у Риму од родитеља хришћанских, и од детињства научена вери Христовој, св. Параскева с великим усрђем стараше се да на делу испуни све заповести Божје. Верујући тврдо и живећи према својој вери она упућиваше и друге на пут помоћу праве вере и благочестивог живота. Када јој родитељи умреше, Параскева раздаде све своје имање беднима, а она се замонаши. Као монахиња она још са већим жаром ревности проповедаше веру Христову не тајећи се ни од кога, иако у то време вера Христова беше крваво гоњена од римских власти. Злобни Јевреји први оптужише св. Параскеву због проповеди забрањене вере. И она би изведена на суд пред цара Антонина. Сва ласкања царева не помогаше ни најмање да поколебају у вери ову слушкињу Божју. Тада је вргоше на огњене муке и метнуше јој на главу усијан шлем. Но Господ је чудесно спасе, и она се избави и удаљи из Рима. И пође опет од града до града да обраћа тамни незнабожачки народ у веру истиниту. Још у два града би извођена пред кнежеве и судије, и истјазавана за Господа свога чинећи при том чудеса велика и силом Божјом брзо опорављајући се од мука и рана. Незнабошци, као и увек, приписиваху њена чудеса мађијама а њено опорављење сили и милости њихових богова. Рече једном св. Параскева кнезу мучитељу: „не твоји богови, кнеже, исцелише ме но Христос мој, Бог истинити“. Најзад је неки кнез Тарасије посече мачем. Тако славно заврши свој плодовити живот ова светитељка.

Мошти њене беху доцније пренете у Цариград. Чесно пострада за Христа у II столећу.

3. Преп. Мојсеј Угрин. Беше на двору младога руског кнеза Бориса. Па када безбожни Свјатополк уби Бориса, Мојсеј се избави и добеже у Кијев. Но мало доцније би одведен од краља пољског Болеслава као роб у земљу Пољску, и продан за 1000 златника некој младој и скверној удовици, жени једног Болеслављевог погинулог војводе. Ова опака жена навраћаше Мојсеја на блуд, но Мојсеј се не даде навратити, јер се беше завештао живети чисто пред Господом. Тада му она предложи брак, но он то одби. Потајно прими Мојсеј чин монашки од неког Светогорца, и јави се пред госпођом својом у раси монашкој. Она га веза, па нареди да га шибају и да му одсеку тајни орган. Пет пуних година трајало је то безуспешно завођење од стране те срамне жене, пет година мука и истјазања! Но изненадно погибе краљ Болеслав у некој буни, у којој и ова жена би убијена. Тада Мојсеј слободно оде у Кијев, где се при светом Антонију предаде молитви и безмолвију. Победивши потпуно срамну похот у себи, он помагаше многима да се од ње спасу. И његове свете мошти помагаху многима (в. житије Јована Многострадалнога 8. јула). После десетогодишњег безмолвија у пештери упокоји се св. Мојсеј 26. јула 1043. год. и пресели се у вечно девствено царство Христово.

Чистоту пред Богом Мојсеј заветова,
Па слободан духом, и поред окова,
Одговори жени богатој и гнусној,
Окованој страшћу, робињи распусној:
– Који човек до сад слушајући жену
Спасе своју душу, страшћу покорену?
Адам изгнан беше због жене из Раја.
Самсон због Далиле погибе без сјаја,
Соломон премудри од жена заведен,
На идолску глупост бејаше низведен
Иродова глава, женом обајана,
Смаче чесну главу Претече Јована.
Остави ме, жено, ја сам Божји слуга,
Па тражи по свету према себи друга.
Ја се твојој вољи покорити нећу,

У сажићу с тобом ја не видим срећу.
Да чист будем телом, то је, жено, нужност,
То је моја света пред Господом дужност.
Ни ласка ни злато ни власт твоја цела
Завести ми неће ни ума ни тела.
Господ је свесилан, Он ће ми помоћи
Те ћу завет чесно одржати моћи;
Само чиста вода у Рају жубори,
Бог је Бог чистоте, Он нас чисте створи
Он нас чисте хоће, и чисте спасава,
Чистота је, жено, хришћанину слава. –

РАСУЂИВАЊЕ

Ниједна се страст не побеђује без велике борбе. Блудну страст назвали су Оци смрћу. Кад се блудник спасе блудне страсти као да је из мртвих васкрсао. Код оних који живе у свету блудна страст се разгорева у главном од виђења, а код оних који се подвизавају у пустињи та страст се разгорева од помисли и уображења. Свету Сару, велику подвижницу мучио је бес блуда у пустињи 30 година. Она га је увек молитвом побеђивала и одгонила од себе. Једном јави јој се смрадни бес блуда у телесном виду, и рекне јој: „победила си ме, Сара!“ Смерно одговори Сара: „нисам те победила ја него Господ Христос.“ И од тада је остави и помисао блудна за навек. Кад су питали св. Пимена, како се човек може борити против блудног беса, он одговори: „ако човек уздржава свој стомак и језик, то ће он моћи владати собом.“ Св. Антоније рекао је, да у телу постоје три врсте покрета: „једно природно, друго од неузддржљивости у храни, и треће од демона.“ Други су опет говорили, да се блудна похота усиљава још и од гњева и гордости. Но сви су сагласни у томе, да поред човечје трезвености и труда неопходна је помоћ Божја, да би се ова одвратна страст искоренила потпуно. А да је човеку могуће одржати се у чистоти сведочи између многих других и св. Мојсеј Угрин, који је проживео 50 година у свету и 10 у манастиру, свега 60 година, у потпуној девственој чистоти.

СОЗЕРЦАЊЕ

Да созерцавам чудесну победу над Аморејцима (Исус 24), и то:

1. како Бог посла стршљенове против Аморејаца, те се ови збунише и бише побеђени од Израиљаца;
2. како је моћан Господ Бог и како помоћу малих ствари сатире гордељиве неправеднике.

БЕСЕДА о беди оних који приђу Христу па одступе

Јер ако одбјегну од нечистоте свијета познањем Господа и Спаса нашега Исуса Христа, па се опет заплету у њих и буду

надвладани, буде им пошљедње горе од првога. (II Пет. 2, 20)

Светло је сунце, браћо, но још су светлије речи апостолске. Сунце обасјава тела, браћо, а душе не може да обасја, док речи апостолске обасјавају душе. Сва узвишења душе и све поноре њене апостол види јасно, па нам их осветљава из жарке љубави, да би нас извео на чисти пут спасења. Две велике поуке даје нам он у неколико речи. Прва поука: од нечистоте овога света не може се друкчије побећи осим кроз познање Господа и Спаса нашега Исуса Христа. Пре свега без познања Господа Исуса не може се видети ни познати нечистота овога света, а по том без познања Господа Исуса човек се не може очистити од те нечистоте. Друга поука: када човек познањем Господа Исуса одбегне од нечистоте овога света, па се опет заплете у њу, онда му последње буде горе од првога. Јер познавши светлост он се поново враћа у мрак, и мрак бива још мрачнији; и познавши правду он поново тоне у неправду, и казна бива још страшнија; и познавши светињу он поново пада у животињство, и животиња бива још јароснија. Апостол се свети не устручава да ово повраћање назад сравни са псом који се повраћа на своју бљувотињу, и са свињом која окупавши се поново силази у каљужу.

Ко је познао Господа Исуса, тај је познао све што му треба за спасење; добио је доглед, да види нечистоту, и лаж, и неправду, и добио је силу да утече од свега тога. Нека се не повраћа, дакле, да га вечна смрт не прогута. Нека не куша Бога безброј пута. Јер ако је Бог био брз да га спасе први пут, биће спорији други пут, и још спорији трећи пут. О како су светле речи апостолске, браћо моја!

О Господе Исусе, Спаситељу свемоћни и свеблаг, не одступи од нас у часовима слабости, и избави нас када нас нечистоте света поново повуку себи. Теби слава и хвала вавек. Амин.